

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 47
van **STEVEN COENEGRACHTS**
datum: 25 oktober 2019

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

OVAM - Grote Grondvraag

De Grote Grondvraag is een initiatief van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en onderzoekt of gronden van particulieren, bedrijven en organisaties gezond zijn dan wel een risicoground zijn. Een risicoground is een grond waarop vervuilende activiteiten worden of werden uitgevoerd. O.a. op basis hiervan wil de OVAM verontreinigde gronden opsporen en saneren. Het kadert in de doelstelling om tegen 2036 voor alle historische bodemverontreiniging in Vlaanderen minstens de sanering te hebben opgestart.

Met de Grote Grondvraag zal iedere burger op een kaart eenvoudig kunnen lezen of er informatie is over de bodemkwaliteit op zijn perceel. De kaart geeft dus op een vereenvoudigde manier weer of er bodeminformatie beschikbaar is van een grond. Zo staat men dan later niet voor de verrassing dat er verplicht een onderzoek dient te worden uitgevoerd. Wachten met een bodemonderzoek kan een verontreinigingssituatie namelijk verergeren en leiden tot een hogere kostprijs. Het is dan ook vooral een communicatietool en de kaart doet geen juridische uitspraken.

Tijdens de zomer werden al drie gemeenten/steden (Mechelen, Nijlen en Gavere) aan de kaart toegevoegd in een testomgeving. Ondertussen kregen alle andere gemeenten en steden in Vlaanderen de vraag of hun informatie ook aan de kaart mag worden toegevoegd.

Op 5 november 2019 plant de OVAM een uitgebreide communicatiecampagne. Een goede voorbereiding daarvoor is noodzakelijk, gezien de gevoeligheden van burgers betreffende nieuwe kaarten.

1. Op basis van welke analyse werd de beslissing genomen om deze kaart te maken? Welke nood heeft men ontdekt?
2. Waar ligt volgens de minister de meerwaarde van deze kaart?
3. Is de minister zich bewust van de mogelijk - onnodig - ongeruste reacties van burgers naar aanleiding van deze campagne? Hoe zal men er bijvoorbeeld voor zorgen dat burgers niet ongerust worden als hun perceel niet groen kleurt?
4. Wat wil men in fine met deze kaart bereiken en hoe kadert zich dit in de doelstelling van 2036?
5. Op welke manier verschilt deze kaart van de kaart op het Geoloket van de OVAM, waar al veel informatie bestaat over de toestand van de bodem op perceelsniveau?

6. Wat is de relatie met het Gemeentelijk Informatie Register (GIR) en het bodemattest?
7. Op welke manier zal de communicatiecampagne verlopen? Welk budget is voor de campagne en kaart (website) vooropgesteld?
8. Hoeveel bedraagt de personeelsinzet voor deze campagne?
9. Hoeveel Vlaamse steden en gemeenten zegden al toe om hun informatie op de kaart van de Grote Grondvraag te tonen? Graag een overzicht per provincie.
10. Hoeveel Vlaamse steden en gemeenten weigerden hun informatie op de kaart van de Grote Grondvraag te tonen? Graag een overzicht per provincie.

ANTWOORD

op vraag nr. 47 van 25 oktober 2019

van **STEVEN COENEGRACHTS**

1. Zie vraag 2.
2. Verspreid over Vlaanderen zijn er 85.000 risicogronden geïnventariseerd waar bodemverontreiniging een risico vormt. Bodemverontreiniging is meestal niet zichtbaar. Het niet aanpakken geeft aanleiding tot disputen, verhoogde kosten of minwaarde bij vastgoedtransacties en herontwikkelingsprojecten, wat de druk op de open ruimte verhoogt en kernverdichting verhindert. Daarnaast leidt het tot gezondheidsrisico's voor wie er woont, werkt of naar school gaat en tot aantasting van grond- en drinkwater.
De basisdoelstelling van het Vlaams bodembeleid is om tegen 2036 voor alle historische bodemverontreinigingen minstens de sanering op te starten.

Met het oog op het bereiken van deze doelstelling, moeten tegen 2028 alle risicogronden onderzocht zijn. Bij een risicogrond is er een verhoogd risico op bodemverontreiniging, waar enkel een onderzoek informatie en zekerheid kan bieden. Eigenaars van een risicogrond moeten sinds 1996 een bodemonderzoek uitvoeren bij overdracht van de grond.

Door het vervolledigen van de gemeentelijke inventarissen van risicogronden in 2017 werd duidelijk dat van in totaal 85000 risicolocaties in Vlaanderen momenteel de helft nog nooit is onderzocht. Bijgevolg zijn in 2018 bijkomende onderzoeksmomenten ingebouwd in het Bodemdecreet: afhankelijk van de aard van de historisch vervuilende activiteiten moet men tegen 2021, 2023 of 2027 een eerste oriënterend bodemonderzoek uitvoeren. Een cruciale stap is iedereen tijdig op de hoogte te brengen van deze onderzoeksverplichtingen en van de mogelijkheid tot vrijstelling voor particulieren.

Op dit moment weten de huidige eigenaars vaak niet dat er op hun terrein vroeger vervuilende activiteiten hebben plaatsgevonden. Bijgevolg worden betrokkenen doorgaans pas geconfronteerd met de verplichting om een bodemonderzoek uit te voeren als de OVAM aanschrijft of als men een bodemattest aanvraagt i.v.m. overdracht. Met als gevolg dat de OVAM en de gemeenten continu dringende vragen moeten verwerken.

Met deze sensibiliseringscampagne roept de OVAM samen met de gemeenten iedereen op tijdig te controleren welke informatie beschikbaar is. Als er administratieve informatie voorhanden is over risicogronden die nog onderzocht moeten worden, kan dit enkel door de betrokkene zelf worden uitgeklaard of bevestigd. Op deze manier is de campagne niet alleen informierend, maar ook activerend.

De campagnewebsite bevat niet alleen een interactieve kaart. Een eenvoudig stappenplan beschrijft welke acties de eigenaars moeten ondernemen. Het kaartbeeld is dus onderdeel van een communicatietool waarmee men eenvoudig kan nagaan of er informatie van de bodemkwaliteit beschikbaar is en waar men terecht kan voor meer details. Er is gekozen voor een kaartbeeld om iedereen zeer gericht tot de relevante informatie te begeleiden.

3. Het is net de bedoeling van de campagne om de burger en bedrijven bewust te maken van het belang van gezonde bodem en de nodige acties vooraleer ze aangeschreven worden. Bij overdracht of bij een officiële OVAM-brief is er sprake van tijdsdruk of een vastgelegde reactietermijn. Door nu reeds de informatie te controleren kan men zich al voorbereiden of nagaan of men in aanmerking komt voor vrijstelling. Wie na de Grote Grondvraag eigenaar blijkt te zijn van een risicoground, hoeft zich bovendien geen zorgen te maken. Niet elke risicoground moet noodzakelijk gesaneerd worden. Een oriënterend bodemonderzoek biedt in eerste instantie vooral zekerheid over de grond. Is die sanering toch verplicht, dan zorgt de OVAM voor begeleiding bij alle stappen die de grondeigenaar moet zetten om de grond opnieuw gezond te maken.

De campagne werd eerst grondig uitgetest in 3 testgemeenten (Mechelen, Gavere en Nijlen). De voorbereiding via het kaartbeeld en het kant-en-klare communicatiemateriaal gaven de testgemeenten aan als redenen waarom de lancering van de campagne zo vlot was verlopen.

4. Met De Grote Grondvraag vergroten we het bewustzijn over het historisch passief van verontreinigde gronden, het maatschappelijk belang van een gezonde bodem én duiden de concrete onderzoeksmomenten. Zie ook antwoorden 1+2.
5. De Grote Grondvraag geeft op een vereenvoudigde manier weer of er bodeminformatie beschikbaar is van een grond. De Grote Grondvraag ontsluit geen bodeminformatie maar toont de snelste weg naar de juiste informatiebron (de OVAM of de gemeente). Als er wordt aangegeven dat er reeds een dossier gekend is (gele kleur) dan kan men via de campagnewebsite doorklikken naar het bestaand geoloket van bodemdossierinformatie. Dit geoloket toont waar in Vlaanderen meldingen en schadegevallen gerapporteerd zijn en waar bodemonderzoeken en saneringen plaats vinden en vonden. Indien voor een opgegeven locatie bodemdossierinformatie gekend is, toont het geoloket het dossiergebied en welke soort informatie gekend is. Per dossiergebied is een dossiernummer vermeld, waaronder alle gerelateerde bodeminformatie wordt verzameld. Met deze referenties kan men bij de OVAM meer gedetailleerde informatie opvragen.

Er wordt in het geoloket zelf niet weergegeven of informatie van risicogronden beschikbaar is.

6. De OVAM verzamelt alle relevante informatie van de bodemkwaliteit in het GrondenInformatieRegister (GIR). Dit is informatie uit dossiers van bodemonderzoeken en -saneringen, meldingen en schadegevallen en de gemeentelijke informatie van risicogronden uit de Gemeentelijke Inventaris (GI). Het bodemattest is een uittreksel van het grondeninformatieregister. Het is een officieel document dat een uitspraak doet of verdere maatregelen noodzakelijk zijn. Het biedt de nodige rechtszekerheid bij de overdracht van een grond en rechtsbescherming aan de koper.

De weergave van De Grote Grondvraag is gebaseerd op de data van het GIR. Dit portaal doet geen juridische uitspraken maar toont de snelste weg naar de juiste informatiebron. Het is een vereenvoudigde communicatietool.

7. Met de campagne roepen we samen met de gemeenten iedereen op om te checken of er informatie over de bodemkwaliteit gekend is. De gemeente blijft de eerste bron van informatie over de risicogronden én neemt ook een informatieve rol naar hun burgers en bedrijven op. Elke gemeente moet volledig voorbereid zijn en de kwaliteit van de gegevens moet goed genoeg zijn. Daarom verloopt de uitrol van de campagne gefaseerd, wat betekent dat bij de lancering nog niet alle gegevens van alle gemeenten en steden zijn toegevoegd. De gemeente plant zelf de deelname in. We

starten met ¼ en hopen tegen het einde van het jaar dat 1/3 van de gemeenten instapt. Over twee jaar moet het haalbaar zijn dat de informatie voor heel Vlaanderen beschikbaar is als we het huidige ritme van deelname bekijken.

Voor de campagne (incl. website) is een budget van 300.000 euro vastgelegd. De campagne wordt eveneens verspreid door alle deelnemende steden en gemeenten via hun eigen communicatiekanalen.

8. De voorbereiding en lancering van de campagne zijn binnen de beschikbare VTE van de communicatiedienst en de inhoudelijke coördinatie rond de aanpak rond 2036 van de OVAM ingepland. Reacties n.a.v. de campagne verlopen via de bestaande informatiekkanalen.
9. Vorige zomer lanceerde de OVAM de campagne in drie testgemeenten: Mechelen, Nijlen en Gavere. Voor de lancering van 5 november bevestigden 78 andere gemeenten (cfr lijst in bijlage).
10. Er is enkel aan de gemeenten gevraagd of men meteen wil instappen op 5 november. Weigeringen heeft de OVAM tot op heden niet ontvangen.

BIJLAGE

[Lijst](#)